

Entrevista Bibiana Ruberte, coordinadora programa Ulls del Sàhara

Nom: Bibiana Ruberte de la Iglesia

Edat: 31 anys

Professió: coordinadora del programa *Ulls del Sàhara*

Vaig néixer a: Reus i **visc a:** Barcelona

Estic en contacte amb Ulls del món des de: l'any 2006

La Bibiana Ruberte s'ha desplaçat durant dos mesos als campaments de refugiats sahraus per coordinar i seguir de primera mà les activitats organitzades sobre el terreny durant l'últim trimestre de l'any. La seva estada ha coincidit amb el polèmic desallotjament que l'exèrcit marroquí ha dut a terme al campament de la dignitat d'Agdeim Izik, que reclamava unes millors condicions de vida per a la població sahrauí, i els posteriors enfrontaments a la ciutat de l'Aaiun, al Sàhara Occidental. Aprofitem per parlar d'aquest i d'altres temes amb la coordinadora del programa *Ulls del Sàhara*, quan es compleixen dos anys des que va assumir el càrrec.

Tot i estar a més de 500 quilòmetres de distància, com s'han viscut els incidents des dels campaments de Tindouf?

En general els hem viscut amb nerviosisme i confusió, sobretot per la desinformació dels primers dies i pel fet que el desmantellament del campament va coincidir amb l'inici de les negociacions entre les dues parts del conflicte a Nova York. La població sahrauí refugiada demanava als representants del Front Polisario un retorn a les armes i reclamava a la comunitat internacional respecte pels drets humans als territoris ocupats. Val a dir que el personal desplaçat d'Ulls del món en aquells moments no vàrem tenir sensació d'inseguretat i que vàrem poder implementar les activitats tal com estaven previstes.

Es pot avançar alguna cosa de l'estudi de gènere que la Fundació ha dut a terme aquest període en el marc del programa Ulls del Sàhara?

Al llarg dels darrers anys, hem detectat que el percentatge de dones que rep atenció oftalmològica i òptica és menor que el percentatge d'homes (aquesta situació s'agreuja encara més si tenim en compte que la població refugiada sahrauí és eminentment femenina). Considero que l'èxit dels resultats dels nostres programes depèn, en gran mesura, de la capacitat d'oferir respostes diferenciades a les necessitats de les dones i els homes. Per aquesta raó vàrem contractar la tècnica experta en gènere, Paula Señán, que s'ha desplaçat dos mesos als campaments amb l'objectiu d'identificar les variables que incideixen negativament en l'assistència de les dones als serveis d'oftalmologia.

Com valoren el paper de la contrapart, el Ministeri de Salut i el Servei d'Oftalmologia, ara que ja fa un temps que assumeixen responsabilitats?

L'any 2008 vàrem iniciar el traspàs de la responsabilitat de gestió del projecte als principals actors locals, que van assumir noves tasques com ara la detecció de les necessitats o la posada en marxa d'activitats de prevenció i formació. Aquesta nova estratègia d'intervenció pretenia reorientar el projecte cap a una progressiva sostenibilitat, tenint en compte les restriccions d'un context inhòspit i geogràficament i econòmicament tancat. Amb la renovació del conveni entre el Ministeri de Salut i Ulls del món (maig de 2010) i, d'acord amb els resultats dels darrers anys, podem dir que aquesta assumpció de responsabilitats es va assolint de manera progressiva.

Per primera vegada es duu a terme un programa pluriennal al Sàhara (2010-2012). Això representa un repte, oi?

Des que es va iniciar el projecte, l'any 2001, sempre s'havien plantejat intervencions per anualitats. Presentar un programa pluriennal constata l'enfortiment i el creixement

de la Fundació i suposa també l'assumpció d'una nova responsabilitat per a tot l'equip operatiu: la d'establir nous reptes i objectius amb la mentalitat de voler fer les coses el millor possible. En l'àmbit personal, ser coordinadora d'aquest programa implica una responsabilitat social important que s'accentua encara més durant els desplaçaments a terreny. Val a dir que és molt fàcil dur a terme aquesta tasca tenint el suport dels companys i companyes d'Ulls del món, dels voluntaris i voluntàries que any rere any fan realitat les activitats i d'una contrapart local que treballa perquè el nostre programa assoleixi els objectius.

Com explicaries què són els campaments i què s'hi viu a una persona que no hi ha estat mai?

Els campaments de refugiats i refugiades sahrauís s'organitzen en quatre *wilaies* que les han anomenat com les principals ciutats del Sàhara Occidental: l'Aaiun (la capital del Sàhara Occidental), Smara (la ciutat sagrada), Dajla (la ciutat portuària més important) i Auserd (una petita ciutat de l'interior del país). Cada *wilaia* està dividida en *daires* i cada *daira* en quatre barris. Cada família sahrauí té una haima que els protegeix de les dures condicions climàtiques i que simbolitza el seu esperit nòmada i els recorda que cada dia estan més a prop de casa seva. Als campaments de seguida t'hi sents com a casa; és el lloc que t'allunya dels dimonis de les rutines de la vida.